

Introductie

Goedenavond. Ik ben uitgenodigd voor dit souper om iets te zeggen over onvruchtbaarheid vanuit transhumanistisch perspectief. Voor wie nog nooit van transhumanisme heeft gehoord, even een korte toelichting.

Sinds Darwin weten we dat de mens in zijn huidige gedaante niet het resultaat is van een of ander goddelijk ontwerp, maar van toevallige mutaties en selectie. Er is dus niets noodzakelijk aan de mens. Dwingende of fundamentele redenen om de mens in deze evolutionaire fase te conserveren of consolideren zijn er daarom niet.

We leven tegenwoordig in een periode van razendsnelle toepassingen van technologische vernieuwingen. Dat strekt zich uit tot bio-, nano-, gen- en allerlei andere technologieën. Volgens het transhumanisme zijn er vanwege het toevallige en onbepaalde karakter van de menselijke 'natuur' geen principiële bezwaren om de mens waar mogelijk is met innovatieve technologieën te verbeteren.

Dus als we met toekomstige technieken aan onze genetische opmaak zouden kunnen sleutelen ter verhoging van onze kansen op zelfbehoud en welzijn, dan zijn daar geen ethische belemmeringen voor. Sterker nog, je zou zelfs van een ethische plicht kunnen spreken. Want, hoewel ons leven niet meer '*brutish, nasty and short*' is, zoals Thomas Hobbes (1588 – 1679) de menselijke conditie ooit typeerde, zorgen ziekte, lijden en aftakeling nog steeds voor veel verdriet en drama in het leven van de meesten. Alles wat dat kan verminderen is alleen maar toe te juichen.

Maar verhoging van welzijn en zelfbehoud beperkt zich voor het transhumanisme niet alleen tot het voorkomen van verdriet en drama. Ook het bevorderen van intelligentie, schoonheid en kracht hoort daarbij. Daarmee komt het meest omstreden element van het transhumanisme in beeld. Namelijk de creatie van een soort superras. Mensen die in hun prestaties en verschijning zodanig uitsteken boven de mens in zijn huidige constitutie dat we van een nieuwe soort kunnen spreken. Maar deze 'nieuwe' mens onderscheidt zich ook nog op een andere manier van zijn voorganger. In hem heeft namelijk de symbiose tussen mens en techniek zich voltrokken. Hij is het sluitstuk van de maakbaarheidstendens die de menselijke ontwikkeling kenmerkt sinds hij een vuistbijl ter hand nam. Kortom, deze nieuwe mens onderscheidt zich in zijn volledige maakbaarheid van zijn voorganger.

In mijn betoog zo meteen zal ik beweren dat het de onvruchtbare stellen zijn die de pioniers van de maakbaarheidsrevolutie van de 21-ste eeuw zullen worden.

Onvruchtbare Stellen worden de Pioniers van de Maakbaarheidsrevolutie in de 21-ste eeuw

Geacht Bruidspaar. We kunnen het zonder overdrijven een drama noemen. Wat de kroon op jullie liefde zou moeten zijn, de geboorte van een kindje, werd jullie onthouden door een hardnekkige onvruchtbaarheid. Zelfs een moeizaam IVF-parcours kon het wonder niet afdwingen. Nu lijken jullie voorgoed verbannen tot de dorre akkers met permanent uitzicht op een kinderloos bestaan.

Inderdaad een drama. Maar nog tragischer is, dat jullie waarschijnlijk de laatste generatie zijn die slachtoffer is van onvruchtbaarheid. Vorig jaar wijdde het wetenschappelijke tijdschrift *Nature*, ter gelegenheid van de dertigste verjaardag van Louise Brown, de eerste reageerbuisbaby, een hele editie aan IVF. Specialisten spraken daarin hun verwachtingen uit voor het jaar waarin Louise zestig wordt, 2038. Wat blijkt? Ze verwachten dat IVF dan zo ver is gevorderd dat onvruchtbaarheid niemand meer in de weg zal staan bij het vervullen van zijn kinderwens.

Bruidspaar, jullie zullen in 2038 rond de zestig zijn. Dat is te laat. Jullie zijn dan te oud om nog kinderen te krijgen. Of toch niet? De Britse gerontoloog Aubrey de Grey denkt dat ouderdom een ziekte is die je kunt genezen. Dat zou zelfs nu al kunnen beweerde hij. De fundamentele kennis om levensverlengende medicijnen te maken bestaat al, zegt hij, alleen de subsidies ontbreken nog om ze te ontwikkelen.

Of de Grey blufft moet de toekomst uitwijzen. Maar stel, lief bruidspaar, dat in 2038 de medische wetenschap in staat is het verouderingsproces te onderscheppen, en de effecten ervan deels terug te schroeven, dan ben je niet te oud om op je zestigste aan kinderen te beginnen. Integendeel, zestig zal dan juist als een ideale leeftijd worden gezien. Je hebt je al van een carrière verzekerd, voldoende financiële middelen opgebouwd en genoeg levenservaring opgedaan. Beter voor het kind en voor jezelf, dan wanneer je dat allemaal nog niet hebt.

Maar goed, zo ver is het nog niet. En toch, bruidspaar, wil ik jullie hoe dan ook aanraden om nu alvast een aantal embryo's in te laten vriezen. Je weet immers niet wat de techniek verder allemaal

nog in petto heeft. Zo hoeven jullie misschien helemaal niet tot 2038 te wachten op doorbraken in de IVF. Wie weet is er van alles mogelijk als jullie tussen de veertig en vijfenveertig zijn. Het lijf zal dan nog gezond en sterk genoeg zijn voor zwangerschap, maar de eicellen zijn op of gebrekkig.

Invriezen dus, en wachten op betere tijden, is mijn advies. Maar als jullie dan toch in de wachtkamer zitten, dan raad ik ook aan de ogen voor andere ontwikkelingen open te houden. Spectaculaire ontwikkelingen. Ontwikkelingen namelijk die het mogelijk maken om te sleutelen aan de genetische opmaak van jullie aanstaand nageslacht. Dat is niet een of andere opgeklopte futuristische fantasie. Dat ligt echt in de lijn der verwachtingen. Er is al voorspeld dat de race om de genetische maakbaarheid van onszelf in de 21-ste eeuw wordt, wat de 'space race' was in de 20-ste eeuw. Het Westen en Azië zullen de komende tien, twintig jaar in een intensieve wedloop zijn verwickeld om als eerste de genetisch verbeterde mens te presenteren. De geboorte van de eerste designerbaby zal voor de 21-ste eeuw zijn, wat de eerste mens op de maan voor de 20-ste eeuw was.

Wanneer die baby geboren precies wordt, weten we niet, maar hij zal er komen. En als 'ie komt, dan komt 'ie waarschijnlijk uit de buik van een onvruchtbare moeder. Zodra de technische mogelijkheden er zijn, en de veiligheid ervan gegarandeerd, dan zullen onvruchtbare stellen zoals jullie, lief bruidspaar, eerder geneigd zijn de stap te zetten dan de vruchtbare stellen. Om te beginnen is het IVF-traject geen drempel, daar waren jullie in eerste instantie al toe verplicht. En ten tweede, vanwege het IVF-traject heeft de voortplanting voor jullie bij voorbaat al een meer medisch dan een romantisch karakter. Jullie zullen het embryo dan ook meer zien als een klompje cellen, en niet als beginnend menselijk leven, of als iets anders met een onaantastbare of heilige status. Met zo'n nuchtere kijk op het embryo zullen jullie minder emotionele barrières ervaren om tot zaken als screening en genetische manipulatie van het embryo te besluiten. Vandaar dat ik denk, dat jullie, samen met al die andere onvruchtbare stellen, de pioniers van de maakbaarheidsrevolutie van de 21-ste eeuw zullen worden.

Bruidspaar, waren jullie onvruchtbaren voorheen nog het uitschot van de evolutie, gedoemd tot uitsterven. Voor deze pioniersrol echter zal de evolutie jullie juist rijkelijk belonen. Want natuurlijk zullen jullie met de dan beschikbare techniek inzetten op gezonder, maar ook op mooier, slimmer en sterker nageslacht dan wat jullie oorspronkelijk is gegeven. Jullie nakomelingen zullen daarom over veel meer biologische fitness beschikken dan kinderen die op natuurlijke wijze zijn verwekt. En vanwege het relatief zwakkere nageslacht dat dan nog via seksuele reproductie wordt geboren, kun je verwachten dat vruchtbaarheid zich op den duur zal uitselcteren. Vruchtbaarheid zal dan net als de blindedarm verschrompelen tot een wormvormig aanhangsel, als iets wat ooit een functie had. Een onbeduidend aandenken van een gepasseerd evolutionair station.

Het lijkt er dus op dat de dagen van de vruchtbaarheid zijn geteld. We staan aan de vooravond van het afscheid van Moeder Aarde. Haar natuurprincipe zal worden verdrongen door het maakbaarheidsprincipe van de techniek. Dat is zielig voor Moeder Aarde. Maar trek je niets aan van haar tranen, want we zullen er op vooruitgaan. We zullen in alle opzichten betere mensen worden, en daar is het onze evolutie uiteindelijk allemaal om te doen.

Lief en onvruchtbaar bruidspaar, het lot van onze maakbare toekomst ligt in jullie handen. Laat het wonder geschieden. Stel ons niet teleur.

Marcel Zuiderland, 17 oktober 2009.